

Recenzja

w postępowaniu habilitacyjnym dr Danuty Augustyn w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, pismo Dziekana Wydziału Instrumentalnego z dnia 6.06.2018 r. Zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 9.05.2018 r., powołującą komisję habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Danuty Augustyn w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie Instrumentalistyka i powierzającą mi pełnienie funkcji jednego z recenzentów osiągnięć Habilitantki.

Postępowanie zostało wszczęte przez Centralną Komisję na wniosek Pani dr Danuty Augustyn dnia 28 marca 2018 r. Do ww. pisma została dołączona dokumentacja zgodna z zaleceniami § 12 pkt. 2 ust.1- 4 Rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 22.09.2011 r. (Dz.U.204 poz. 1200).

Podstawowe dane o Habilitantce

Pani Danuta Augustyn urodziła się w Tarnowie.

W 1998 roku ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Krakowie, gdzie studiowała grę na skrzypcach pod kierunkiem prof. Mieczysława Szlezera. W 2000 roku uzyskała dyplom (także z wyróżnieniem) w zakresie muzyki kameralnej w Accademia Musicale Chigiana w Sienie w klasie prof. Piero Farulliego (Quartetto Italiano). W 2004 roku wyróżniająco ukończyła studia mistrzowskie w klasie prowadzonej przez Kwartet Melos w Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Stuttgarcie. W 2011 roku otrzymała stopień doktora sztuki muzycznej, w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka, nadany przez Akademię Muzyczną w Krakowie.

Od 1997 roku jest drugą skrzypaczką Kwartetu smyczkowego DAFO, tworzono wspólnie z Justyną Dudą (I skrzypce), Anetą Dumanowską (altówka) oraz Anną Armatys (wiolonczela), z którym to zespołem koncertowała na wielu estradach krajowych i zagranicznych. Od roku 2007 jest również skrzypaczką w Orkiestrze Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia (pod dyrekcją Roberta Kabary, a od maja 2014 - Jurka Dybała), w której obecnie pełni funkcję zastępcy lidera II skrzypiec. Oprócz dużej aktywności koncertowej Danuta Augustyn prowadzi także szeroką działalność pedagogiczną, tak w obszarze kształcenia akademickiego (Akademia Muzyczna w Krakowie) jak i niższych stopni szkolnictwa muzycznego (Zespół Szkół Muzycznych w Tarnowie).

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Dziełem artystycznym Pani Danuty Augustyn, wskazanym we wniosku habilitacyjnym jako szczególne osiągnięcie jest płyta CD:

Henryk Mikołaj Górecki – III Kwartet smyczkowy „...pieśni śpiewają” op 67.

W nagraniu płyty oprócz Habilitantki wzięły udział członkinie Kwartetu DAFO: Justyna Duda – skrzypce, Aneta Dumanowska – altówka oraz Anna Armatys - wiolonczela. Nagranie zrealizowano w kwietniu 2016 r. w sali koncertowej Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Nad realizacją nagrania czuwały Małgorzata Polańska oraz Dorota Tarnowska-Antosik.

Kwartet Henryka Mikołaja Góreckiego (będący trzecim kwartetem napisanym przez niego w tej obsadzie) jest utworem reprezentującym późny okres jego twórczości. Pięcioczęściowe dzieło, z formalną kulminacją w części centralnej, cechuje dojrzały i osobisty styl wypracowany przez lata przez kompozytora. Jak i w wielu innych jego utworach, tak i tu napotykamy na pewną artystyczną prawidłowość – lub jak kto woli – paradoks. Trudność tego utworu leży bowiem w jego prostocie. Nie jest to zresztą *novum* w historii muzyki - podobne odczucia mamy biorąc na warsztat niektóre pozycje Mozarta czy Haydna.

Pani dr Danuta Augustyn wskazując ten Kwartet jako dzieło artystyczne w swoim przewodzie habilitacyjnym stawia recenzenta przed pewnym dylematem, jak ocenić jej wkład w nagranie tego utworu. Nie usłyszymy tutaj bowiem spektakularnych „solówek”, nie doświadczymy wirtuozowskiego utworu na skrzypce solo, wspaniałego, śpiewnego *adagio* czy finalnej części sonaty w *presto* lub *prestissimo*, ukazujących kunszt wykonawczy muzyka. I tutaj, w tym konkretnie przypadku zaryzykował bym stwierdzenie, że atutem dla Habilitantki jest fakt, iż pozornie tego jej wkładu nie słyhać...

Kwartet smyczkowy, będący najbardziej doskonałą formacją smyczkowej kameralistyki wymusza na muzykach wypracowanie pewnych zachowań technicznych i artystycznych, które – pod warunkiem ich spełnienia – powodują, iż zespół brzmi spójnie, jednorodnie, sprawiając wrażenie jednego, wielobarwnego instrumentu muzycznego. Jakże jednak często można usłyszeć kwartet złożony z wybitnych instrumentalistów, gdzie słyhać każdego z muzyków z osobna, udowadniającego innym przewagę doskonałej interpretacji swojej partii...

W tym miejscu powróciłbym do wspomnianych wcześniej, pozornie niesłyszalnych atutów Habilitantki. Wieloletnia gra kwartetowa pozwoliła na wypracowanie wielu aspektów gry skrzypcowej, umożliwiających jej doskonałą współpracę z partnerami (a raczej partnerkami) w zespole. Znakomicie dopasowany rodzaj wibracji sprawia, że frazy brzmią spójnie, nie zakłócane interferencjami fazowymi. To samo dotyczy rodzaju intonacji – proste współbrzmienia tercjowe jak i pochody sekundowe są bardzo dobrze wyważone w proporcjach pomiędzy skrzypcami i sprawiają wrażenie granych na jednym instrumencie. Również unisona cechuje bardzo dobry balans barwowy i dynamiczny – drugie skrzypce są odrobinę głośniejsze od pierwszych, co daje (niezależnie od realizowanej dynamiki) zdrowe, naturalnie wysyczone i podparte brzmienie, zwłaszcza w prowadzeniu oktawowym. Istotnym zagadnieniem jest także wspólne frazowe oddychanie – w dziesięciominutowych częściach, prowadzonych w bardzo wolnych tempach jest to trudne, ale i niezbędne do utrzymania jednorodnego pulsu.

Pod względem interpretacyjnym utwór jest bardzo wyważony. Górecki zresztą nie pozwala tu na żadne ekstrawagancje – jego minimalizm z jednej strony w pewien sposób ogranicza instrumentalistę, z drugiej jednak - zmusza do większej kreatywności w poszukiwaniu odpowiednich środków wyrazu (trudność w prostocie). Oczywiście, można by zastanawiać się, czy to lub inne miejsce zagrać w ten czy inny sposób, ale - *de gustibus non est disputandum*. Istotnym jest, że interpretacja zespołu jest spójna, u wszystkich wykonawców słyhać świadome i celowe dążenie do wspólnej wizji prezentowanego dzieła oraz dużą odpowiedzialność artystyczną.

Rejestracja utworu zrealizowana jest w sposób profesjonalny tak w warstwie merytorycznej jak i technicznej.

Reasumując - moim zdaniem zaprezentowane na płycie nagranie III Kwartetu H.M. Góreckiego stanowi znaczny wkład w rozwój reprezentowanej przez Habilitantkę dyscypliny artystycznej.

Osiągnięcia artystyczne

Przedstawiony przez dr Danutę Augustyn dorobek artystyczny za okres od maja 2010 roku do grudnia 2017 roku obejmuje (wg załączonej dokumentacji) 80 koncertów kameralnych i solowych. Z racji przynależności Habilitantki do Kwartetu smyczkowego DAFO, zdecydowana większość tych koncertów odbyła się w tej właśnie formacji jako obsadzie bazowej, uzupełnianej o innych muzyków w zależności od wykonywanego repertuaru.

Kwartet DAFO z udziałem Habilitantki odniósł i odnosi znaczące sukcesy artystyczne na estradach krajowych i zagranicznych. Liczne nagrania utworów najwybitniejszych współczesnych kompozytorów zostały wyróżnione prestiżowymi nagrodami, m.in.: nagroda „Supersonic Pizzicato” za płytę „Penderecki. String Quartets, String Trio, Clarinet Quartet” – album zawierający pierwszą rejestrację III Kwartetu smyczkowego; Złota płyta DVD oraz Fryderyk 2012 za krążek CD/DVD „Łukaszewski & Bembinow. Kolędy i Pastoralki”. Warto nadmienić, że nagranie: „Penderecki. String Quartets, String Trio, Clarinet Quartet” – zostało nominowane do International Classical Music Awards 2012 oraz uzyskało rekomendację wpływowego i opiniotwórczego MDR Figaro Radio, a także „Positive Feedback-Writers’ Choice Award” w roku 2015. Wraz z Kwartetem DAFO Pani Danuta Augustyn występowała na licznych festiwalach (m.in. Warszawska Jesień, Krakowskie Wieczory Kameralne, Ludwigsburger Festspiel, New Europe w Nowym Jorku, Oberstdorfer Musiksommer, Europalia, Forum Ost-West) oraz licznych koncertach w kraju i za granicą, współpracując z wybitnymi współczesnymi kompozytorami, m.in. z Krzysztofem Pendereckim, Krzysztofem Meyerem, Pawłem Mykietynem, Markiem Stachowskim, Hanną Kulenty, Krystyną Moszumańską-Nazar, Pawłem Szymańskim, Johnem Kingiem, jak również z innymi wysoko postrzeganymi w środowisku muzycznym osobowościami, m.in. z członkami Kwartetu Melos, Kwartetem Śląskim, Olgą Pasiecznik, Januszem Olejniczakiem, Andrea Nannonim, Urszulą Kryger, Agatą Zubel, Jerzym Artyszem, Andreasem Higi, Davidem Krakauerem.

Oprócz prowadzenia tak bogatej działalności na polu kameralistyki Danuta Augustyn jest również członkiem Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia. Z orkiestrą tą występowała w Polsce i za granicą (m.in. w Austrii, Czechach, Finlandii, Holandii, Niemczech, Włoszech, Chinach, Korei Południowej i Japonii) z wybitnymi artystami z całego świata, takimi jak Krzysztof Penderecki, Antoni Wit, Jerzy Maksymiuk, Lorin Maazel, Valery Gergiev, Rudolf Buchbinder, Gidon Kremer, Maxim Vengerov, Rafael Payare (od kwietnia 2017 roku Honorowy Gościnnie Dyrygent Sinfonietty Cracovii), Gábor Boldoczki, Dmitry Sitkovetsky, Ilya Gringolts, Mischa Maisky, Julian Rachlin, Xavier de Maistre, Tabea Zimmermann, Grigorij Żylin, Richard Galliano, Piotr Anderszewski.

Działalność artystyczna zespołu z udziałem Pani Augustyn została uhonorowana pięcioma prestiżowymi nagrodami:

- Pizzicato’s Supersonic Award (2011/10),
- Nomination for 2012 International Classical Music Awards (2012),
- Recommended by MDR FIGARO Radio (2012/06),
- PF Positive Feedback-Writers Choice Award (2015/12)

za płytę: Penderecki. String Quartets, String Trio, Clarinet Quartet, DUX CD 0770.

- Nagroda muzyczna Fryderyk 2012 za płytę: Łukaszewski & Bembinow. Kolędy i Pastoralki

Dorobek dydaktyczny i naukowo-popularyzatorski

Drugim obszarem aktywności zawodowej Habilitantki jest dydaktyka. Działalność pedagogiczna realizowana jest przez nią w kilku płaszczyznach.

Danuta Augustyn jest pracownikiem Katedry Muzyki Współczesnej, Jazzu i Perkusji Akademii Muzycznej w Krakowie – prowadzi przedmiot Praktyka wykonawcza muzyki współczesnej. Zespoły z jej klasy otrzymały wiele nagród na konkursach i przeglądach muzyki współczesnej. Jej współpraca z Katedrą Kompozycji umożliwia prezentację dzieł młodych kompozytorów na estradzie koncertowej. Jest organizatorką lub współorganizatorką wielu sesji naukowych i koncertów z udziałem studentów i pedagogów, poświęconych muzyce współczesnej, w szczególności polskiej. Za swoją aktywność na rzecz uczelni została kilkakrotnie uhonorowana Nagrodą Rektora.

Inną formą działalności Habilitantki na poziomie akademickim jest nawiązana przez nią współpraca z Politechniką Krakowską. Poprzez wspólne prowadzenie wraz z pedagogami tej uczelni przedmiotu Muzyczny kanon chemika ukazuje związki pomiędzy muzyką a nauką. Celem tych działań jest kształtowanie wrażliwości i świadomości muzycznej przyszłego absolwenta uczelni technicznej poprzez słuchanie kanonu muzyki poważnej, organizację koncertów kameralnych, a także spotkań z wybitnymi instrumentalistami i pedagogami. Uważam to za bardzo istotne osiągnięcie – o świadomych melomanów w dzisiejszym splotnym i skomercjalizowanym świecie jest niestety coraz trudniej...

Innym obszarem dydaktyki, w którym Habilitantka aktywnie się udziela jest szkolnictwo muzyczne szczebla niższego. Danuta Augustyn prowadzi zajęcia gry na skrzypcach oraz przygotowuje zespoły kameralne w Zespole Szkół Muzycznych im. I.J. Paderewskiego w Tamowie. Współpracuje również z ośrodkiem szkolno-wychowawczym w Zbylitowskiej Górze.

Jej praca nie pozostaje niezauważona również i w tym zakresie działalności, o czym świadczą liczne nagrody za przygotowanie uczniów do przeglądów i konkursów muzycznych.

Konkluzja

Pani dr Danuta Augustyn jest bardzo aktywną instrumentalistką, zwłaszcza na polu muzyki kameralnej, ale także i orkiestrowej. Jej – jak sama twierdzi – misją jest promowanie i popularyzowanie muzyki XX wieku i współczesnej, a zwłaszcza muzyki polskich twórców. Misję tą realizuje nie tylko jako skrzypaczka na estradach muzycznych, ale również jako czynny i aktywny na wielu płaszczyznach dydaktycznych pedagog. Przedstawione przez nią dzieło artystyczne i sposób jego wykonania (współwykonania) udowadnia, że wybrała odpowiedni kierunek jej zainteresowań artystycznych, choć pełny tego obraz słuchacz otrzymuje spojrzawszy na prezentowaną płytę w kontekście szerszej działalności Habilitantki. Konsekwencja w dążeniu do skompletowania na płytach CD całej polskiej literatury współczesnej przeznaczonej na kwartet smyczkowy jest nie do przecenienia i na pewno warta jest wsparcia.

Działalność Habilitantki tak instrumentalna jak i pedagogiczna została wielokrotnie doceniona przez środowisko muzyczne, o czym świadczą nagrody i wyróżnienia.

Wszystkie przedstawione w niniejszej recenzji rozważania dowodzą, że osiągnięcia Pani dr Augustyn spełniają wymagania art. 16 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki.

Intencją Ustawodawcy jest, aby stopień doktora habilitowanego uzyskiwały osoby wykazujące się istotnymi osiągnięciami artystycznymi, dydaktycznymi i popularyzatorskimi o zasięgu przynajmniej krajowym. Myślę, biorąc pod uwagę wszystkie powyższe, że Pani dr Danuta Augustyn jest jak najbardziej predestynowana do uzyskania stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Osiągnięcia Pani dr Danuty Augustyn przyjmuję.

dr hab. Jacek Dumanowski